

Brussel, 22 september 2016

Advies 2016/13

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

De opveringstoelage

Op vraag van de minister van zelfstandigen, buigt het Comité zich in dit advies over een wetsvoorstel tot instelling van een zogenaamde opveringstoelage voor zelfstandigen in moeilijkheden. De maatregel is bedoeld om zelfstandigen die geconfronteerd worden met problemen, te behoeden voor een faillissement. De opveringstoelage omvat een maandelijkse uitkering van 700 EUR en dit voor een periode van maximaal 9 maanden.

In het verleden gaf het Comité aan belang te hechten aan een goed flankerend beleid ten aanzien van zelfstandigen in moeilijkheden in aanvulling op het overbruggingsrecht. Het waardeert dan ook alle initiatieven die bijdragen tot de versterking van dergelijk beleid. In die zin meent het Comité dat het voorstel betreffende de invoering van een opveringstoelage zijn verdiensten heeft.

Het Comité onderstreept evenwel dat risicopreventie geen finaliteit is van het sociaal statuut. Initiatieven in die zin, zoals de opveringstoelage, behoren net zoals het ruimer flankerend beleid ten aanzien van zelfstandigen in moeilijkheden, tot de bevoegdheid van de Gewesten. Het Comité acht het dan ook niet wenselijk om binnen het sociaal statuut financiële incentives toe te kennen aan zelfstandigen in moeilijkheden om hen te stimuleren om zich te laten bijstaan door erkende begeleidingsstructuren. Het brengt dan ook een negatief advies uit met betrekking tot dit wetsvoorstel.

Op vraag van de minister van zelfstandigen, de heer Willy Borsus, buigt het Comité zich in dit advies over een wetsvoorstel¹ tot instelling van een zogenaamde opveringstoelage voor zelfstandigen in moeilijkheden.

1 De opveringstoelage

1.1 Context

In een economisch moeilijke context, lijkt het essentieel om zelfstandige ondernemers in moeilijkheden te ondersteunen. De statistieken van het Centrum voor Ondernemingen in moeilijkheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, tonen aan dat het in twee derde van de

¹ Parl. Stuk Kamer 2014-2015, doc 54, nr. 0688/001

gevallen mogelijk is om zelfstandigen in moeilijkheden oplossingen aan te reiken die hen toelaten om opnieuw aan te knopen met het economisch leven.

Op basis van deze vaststelling, stelt mevrouw Muriel Gerkens in een wetsvoorstel ontwerp de invoering voor van een zogenaamde "opveringstoelage". Deze moet zelfstandigen die moeilijkheden ervaren bij de uitoefening van hun activiteit toelaten om een faillissement te vermijden. Dit voorstel vult het sociaal statuut van de zelfstandigen aan teneinde hen in staat te stellen hun tijdelijke problemen te boven te komen.

1.2 Het voorstel

De opveringstoelage is bedoeld om zelfstandigen die geconfronteerd worden met problemen, te behoeden voor een faillissement en dit door hen toe te laten hun leven waardig verder te zetten en hen de mogelijkheid te bieden zich te heroriënteren. Op die manier wil men dus, indien mogelijk, faillissementen vermijden. Waar dit niet meer mogelijk is, moet de opveringstoelage de betrokken zelfstandigen de kans bieden om zich te reoriënteren.

In de praktijk bestaat de opveringstoelage uit een maandelijks uitkering van 700 EUR voor een periode van maximaal 9 maanden. De effectieve duur van de uitkering hangt af van het aantal kwartalen dat de zelfstandigen bijdragen betaalde. Tijdens de eerste drie jaar van activiteit, zal deze uitkering niet toegekend worden.

De zelfstandige die voor de toelage in aanmerking wenst te komen, moet hiertoe een aanvraag indienen bij het RSVZ. De zelfstandige moet daarenboven bewijzen dat hij zich laat begeleiden door een erkende begeleidingsstructuur² en aantonen dat hij moeilijkheden ervaart bij de uitoefening van zijn zelfstandige beroepsactiviteit. Op die manier wil men ongegronde aanvragen vermijden.

Vóór de inwerkingtreding van de maatregel, moet een samenwerkingsakkoord worden gesloten tussen de Federale Staat en de Gewesten teneinde de modaliteiten van de samenwerking tussen de begeleidingsstructuren en het RSVZ nader te regelen.

In wetsvoorstel dat voor advies wordt voorgelegd aan het Comité is voorzien dat het systeem van de opveringstoelage drie jaar na de inwerkingtreding wordt geëvalueerd. De evaluatie heeft tot doel de financiële impact van de maatregel na te gaan en deze waar nodig bij te sturen.

2 Standpunt van het ABC

Het Comité heeft kennis genomen van het wetsvoorstel tot invoering van een opveringstoelage voor zelfstandigen die tijdelijk in moeilijkheden verkeren en dit ter preventie van een eventueel faillissement.

² Bijvoorbeeld de SAACE, de Centra voor Ondernemingen in moeilijkheden, Efrem of Tussenstap (die nu samen Dyzo vormen)

In zijn vroegere adviezen³ wees het Comité reeds op het belang van een goed flankerend beleid ten aanzien van zelfstandigen in moeilijkheden in aanvulling op het overbruggingsrecht⁴. Als sociaal vangnet vormt het overbruggingsrecht immers een belangrijke ondersteuningsmaatregel voor zelfstandigen die in moeilijk vaarwater terecht komen (hetzij door faillissement dan wel door een gedwongen onderbreking of stopzetting) maar het Comité is van oordeel dat er evenzeer nood is aan een goede begeleiding (zowel preventief als curatief) van zelfstandigen die geconfronteerd worden met financiële moeilijkheden.

In dit verband stelde het Comité in het verleden o.m. de oprichting voor van een coördinerende cel die alle organisaties bijeenbrengt die betrokken zijn bij de hulp aan zelfstandigen in moeilijkheden en dit teneinde de informatieverstrekking en begeleiding van deze zelfstandigen te optimaliseren en hen zo beter toe te leiden naar de bestaande begeleidingsinitiatieven. Verder toonde het ABC zich ook voorstander van een financiële ondersteuning van organisaties die zelfstandigen begeleiden op een meer structurele basis. Daarnaast is het Comité van mening dat moet worden ingezet op een sensibilisering van de OCMW's voor wat betreft de problematiek van de zelfstandige in moeilijkheden. Tot slot formuleerde het Comité in het verleden ook een reeks voorstellen ter verbetering van de werking van de Commissie voor vrijstelling van bijdragen.

In zijn vroegere adviezen gaf het Comité bovendien aan belang te hechten aan een (snelle) arbeidsmarkt-re-integratie van zelfstandigen die gebruik maken van het overbruggingsrecht. Dit zou onder meer kunnen door het openstellen van tewerkstellingsprogramma's voor zelfstandigen.

Gegeven het voorgaande waardeert het Comité alle initiatieven⁵ die bijdragen tot de versterking van het flankerend beleid ten aanzien van zelfstandigen in moeilijkheden. In die zin meent het dat het voorstel betreffende de invoering van een opveringstoelage zijn verdiensten heeft.

Het Comité onderstreept evenwel dat risicopreventie geen finaliteit is van het sociaal statuut. Initiatieven in die zin, zoals de opveringstoelage, behoren net zoals het ruimer flankerend beleid ten aanzien van zelfstandigen in moeilijkheden, tot de bevoegdheid van de Gewesten. Het Comité acht het dan ook niet wenselijk om binnen het sociaal statuut (federale materie) financiële incentives toe te kennen aan zelfstandigen in moeilijkheden om hen te stimuleren om zich te laten bijstaan door erkende begeleidingsstructuren (regionale materie).

Het Comité brengt dan ook een negatief advies uit over het wetsvoorstel tot invoering van een opveringstoelage.

³ cf. Verslag 2012/01, input memorandum federaal netwerk van armoedeambtenaren, Advies 2013/12

⁴ De vroegere faillissementsverzekering.

⁵ En voorstellen die in die zin worden geformuleerd.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 22 september 2016.

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter